Position paper

Opmerkingen VNG bij de Begroting OCW

In week 44 (29 okt. – 1 nov.) staat de begroting OCW gepland. De VNG vraagt uw aandacht voor het volgende:

1. **Voor- en Vroegschoolse Educatie:**
   - Maak ontwikkel- en leercentra mogelijk in wetgeving
   - Voer een basistoegangsrecht in voor alle peuters
2. **Combinatie onderwijs/jeugd:** de aansluiting tussen onderwijs, jeugdhulp en zorg moet worden verbeterd met als doel de optimale, ononderbroken ontwikkeling van ieder kind.
3. **Relatie Vmbo, Mbo en arbeidsmarkt:** geef scholen en gemeenten de ruimte om de jongere centraal te stellen en maatwerk te bieden.
4. **Onderwijshuisvesting:** Geef koplopers in duurzame investeringen in schoolgebouwen een steun in de rug met een investeringsfonds op basis van cofinanciering.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Samenwerking Onderwijs en Kinderopvang

Het vorige kabinet heeft naar aanleiding van de motie Yücel c.s. (31322-293) de *Taskforce samenwerking onderwijs en kinderopvang* ingesteld. De Taskforce had de opdracht om te adviseren hoe de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang binnen de huidige wettelijke en financiële kaders verder kan worden vergemakkelijkt. De taskforce heeft zijn advies *Tijd om door te pakken in de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang* op 27 maart 2017 aan het kabinet aangeboden. Het kabinet heeft per brief van de staatssecretaris van ZSW en de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aan u dd. 13 juli 2018 (31322-373) gereageerd op de aanbevelingen van de taskforce. Uit de brief blijkt dat het kabinet niet aan de slag gaat met adviezen 12 en 13 van de Taskforce over het wijzigen van wet- en regelgeving om Ontwikkel en Leercentra in de wet mogelijk te maken en over het invoeren van een basistoegangsrecht voor alle kinderen vanaf 2 jaar.

Waarom Ontwikkel- en Leercentra en Basistoegangsrecht?

- Eerder pleitte de VNG voor een brede coalitie van gemeenten, scholen, kinderopvangorganisaties en welzijnsorganisaties om de integratie van kinderopvang en voorschoolse educatie (VVE) mogelijk te maken. Want door competenties en talenten met elkaar te verbinden haal je samen het beste uit ieder kind en bestrijd je kansenongelijkheid.

- Het kabinet zou de ambitie moeten formuleren om onze kinderen zo goed mogelijk te toe te rusten op een volwaardige bijdrage aan de maatschappij van de 21e eeuw. Het creëren van een peutervoorziening geeft een impuls aan het ontwikkelen van een curriculum voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar.
- Het creëren van een peutervoorziening en het realiseren van een toegangsrecht van 16 uur voor alle kinderen vanaf 2 jaar is een mogelijkheid om segregatie tegen te gaan. Het toegangsrecht maakt het mogelijk dat alle kinderen van diverse culturele en sociaal-emotionele achtergrond elkaar tegenkomen. Een gemixte samenstelling van groepen heeft een gunstig effect op de ontwikkeling van alle kinderen, maar ook zeker op de integratie.

Combinatie onderwijs/jeugd

De VNG is een van de oprichters van de brede bestuurlijke coalitie Onderwijs/Jeugd/Zorg. In deze coalitie werken de landelijke organisaties uit het onderwijsveld, jeugdhulp- en zorgbranches, cliënt- en ouderorganisaties en de VNG[1] samen om de aansluiting tussen onderwijs, jeugdhulp en zorg te verbeteren. Met als doel de optimale, ononderbroken ontwikkeling van ieder kind. Wij willen hierin namens, voor en door onze leden de verantwoordelijkheid nemen die, terecht, op lokaal en regionaal niveau is neergelegd. Uiteraard stemmen we nauw af met de meest betrokken ministeries en past deze samenwerking in de ontwikkeling die de ministers van VWS en Onderwijs willen stimuleren (vergelijk het programma zorg voor de jeugd en de evaluatie passend onderwijs).

De coalitie heeft een kader opgesteld waaraan alle leden zich hebben verbonden. Uitgangspunten daarin zijn:

- Om alle kinderen optimale kansen te bieden, is het van belang dat er sprake is van een goede samenwerking tussen het kind, ouders, onderwijs, gemeenten en aanbieders van jeugdhulp- en jeugdgezondheidszorg en dat er doorgaande ontwikkellijnen zijn tussen de verschillende schooltypen/fasen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt aan het eind.
- De interprofessionele samenwerking die hierbij nodig is, gaat verder dan afstemming van werkzaamheden en wederzijds verwijzen. Kansen waarmaken betekent integrale samenwerking waarbij de ononderbroken ontwikkeling van het kind centraal staat.
- De landelijke coalitie aansluiting onderwijs–jeugdhulp-zorg, waarin gemeenten, onderwijsraden, jeugdhulp- en zorgbranches en cliënt/ouder-vertegenwoordigers verenigd zijn, zet zich in om deze samenwerking te stimuleren en waar nodig barrières in de samenwerking te (laten) verdwijnen.

Vanuit dit kader heeft de coalitie, met financiële steun van het rijk een kwartiermaker aangesteld (René Peeters) om haar te adviseren hoe zij de gevoelde verantwoordelijkheid concreet handen en voeten kan geven. Wat is nodig in de regio? En welke vorm van landelijke ondersteuning helpt daarbij? Peeters zal begin december een advies opleveren. Op basis van het advies zullen vervolgstappen worden gezet.

De partijen hebben in ieder geval het gevoel dat zij zelf (en hun leden) aan zet zijn om binnen de huidige regelgeving stappen te zetten om de aansluiting tussen onderwijs, jeugdhulp en zorg te verbeteren en willen zichzelf daartoe ook de opdracht geven op basis van het advies. Als er in het proces van verbetering belemmerende of knellende wet- en regelgeving wordt geconstateerd zullen zij dat als coalitie agenderen bij het verantwoordelijke

1 Leden van de Brede Bestuurlijke Coalitie zijn: Onderwijs [PO-Raad, VO-raad, LECSO (Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs), Netwerk Leidinggevenden Passend Onderwijs Samenwerkingsverbanden , Voortgezet onderwijs- Netwerk Organisatie Directeuren Samenwerkingsverbanden VO (NODS)] , Jeugdhulp/zorgbranches [ActiZ, GGD GHOR, GGZ Nederland, Jeugdzorg Nederland, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, Sociaal Werk Nederland], Cliënt/ouderorganisaties [Ieder(in), MIND, Ouders en Onderwijs] en de VNG. Agendalid is Zorgverzekeraars Nederland. Inhoudelijk zusterprogramma: Zorglandschap (Ambassadeur Zorglandschap Jeugd). Kennispartners zijn het Nederlands Jeugdinstituut en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). De coalitie werkt in nauwe afstemming en met financiële steun van met het Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

ministerie. De nadruk ligt er echter op dat wij (gezamenlijk) de verantwoordelijkheid voelen om oplossingen lokaal en naar de menselijke maat te vinden.

Relatie Vmbo, Mbo en arbeidsmarkt

De minder zelfredzame jongere staat nog niet centraal, maar wordt nog te vaak als een estafette-stokje doorgegeven tussen begeleiders vanuit verschillende specialismen. Er wordt teveel in hokjes en doelgroepen gedacht (18-/18+, 23-/23+, 27-/27+). Wet- en regelgeving, bekostiging en ondersteuning aan jongeren is daarop gebaseerd. Gemeenten en scholen moeten de ruimte krijgen om de jongere centraal te stellen en maatwerk te bieden.

Naast de verschillende regimes en leeftijdsgrenzen in wetgeving zitten er ook tegenstrijdige prikkels in wetgeving en bekostiging:

- Voor de Participatiewet geldt dat onderwijs dé voorliggende voorziening is. Er zijn echter jongeren waarvoor onderwijs geen antwoord is. Volg je die route wel, dan creëer je voortijdig schoolverlaters. Praktijkleren met certificering kan een oplossing zijn voor deze groep.
- Hetzelfde geldt voor de huidige drempelloze instroom binnen het MBO: we zouden heel graag zien dat de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) in samenspraak met de onderwijsinstellingen een voor een jongere bindend advies zou kunnen geven om te voorkomen dat jongeren de zoveelste faalervaring krijgen, bijvoorbeeld omdat ze niet kunnen of willen zien dat het maximaal haalbare is behaald.
- Gemeenten en onderwijs hebben nu geen zicht op elkaars middelen en weten dus niet of de ander maximaal inzet. Ook worden scholen financieel niet beloond als zij voorheen uitgevallen jongeren opnieuw een kans geven en dat zou mislukken. Scholen zijn dan het geld voor diplomabekostiging en cascadefinanciering kwijt.

Onderwijshuisvesting

Gemeenten hebben grote ambities voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, waaronder ook scholen. Met de prijsstijgingen in de bouw staan deze ambities de komende tijd extra onder druk. Een investeringsfonds voor gerichte cofinanciering van verduurzaming van de scholenvoorraad kan deze druk verlichten en beloont de voorlopers.

Oktober 2018